

PEKKA HÄRKÖNEN:

LUMIVAARAN YHTEISMETSÄ

Lumivaaran Yhteismetsän perustamisajaksi on merkitty 5. päivä toukokuuta 1913. Ennen tätä perustamispäätöstä on täytynyt tapahtua paljon mielenkiintoisia asioita, ennenkuin on päästy yhteismetsää perustamaan. Siksi palatkaammekin ajassa yli 200 v. taaksepäin. Siellä näemme, kuinka Venäjän keisarit lahjoittelivat suuria maa-alueita suomalaisille sotapäälliköille ja virkamiehille. Jo Isonvihan aikana keisari Pietari Suuri lahjoitti muun muassa Jaakkiman pitäjän ruhtinas Dolgorukoville, mutta peruutti lahjoituksensa vuonna 1721 ja sitten vuonna 1728 lahjoitti keisari Pietari II Pietari Suuren tyttärelle Elisabetille pöytälahjaksi. Tultuaan keisarinnaksi lahjoitti Elisabet tämän alueen vuonna 1743 kamariherra Mikael Vorontzoville. Kun tämä kuoli vuonna 1767, peruutti keisarinna Katariina II lahjoituksen ja otti alueen kruunun hallintaan, mutta taas vuonna 1743 lahjoitti sen kenraali Semen Vorontzoville. Tämän tytär Katariina myi lahjoitukset vuonna 1846 kreivi Aleksander Kuschelev-Besborodkoille. Hän jakoi sitten alueet tyttärelleen kolmeen osaan. Ensimmäistä nimitettiin Tervun alueeksi, johon kuuluivat Lumivaaran kylistä Tervajärvi, Kesvalahti, Kalksalo, Kuhkaa ja Kostamojärvi kokonaan sekä Huhtervun kylästä suurempi puoli. Toinen osa muodosti Savimäen lankakunnan Jaakkiman kunnasta ja kolmas osa oli Besborodko eli Lumivaaran hovin alueen. Tähän kuuluivat Harvion, Oinaanvaaran, Ihalanojan ja Kumolan kylät kokonaan, sekä Huhtervun pienempi osa. Lahjoitukset annettiin aikaisemmin vain toistaiseksi tai lahjoituksen saajan elinajaksi, mutta myöhemmin, erikoisesti keisarinna Elisabetin aikana alettiin lahjoitukset antaa ikuisiksi ajoiksi ja perinnöllisiksi.

Lahjoituskirjojen sanamuodot mitä tärkeimmän loukkasivat Ruotsinvaltan aikaisten talonpoikain omistusoikeutta, vieläpä näiden henkilökohtaisia vapauttakin. Muun muassa Lumivaaran lahjoitusmaan lahjakirjassa sanotaan, että »niissä olevat ihmiset ja talonpojat ja karjat tulevat ikuisiksi ajoiksi ja perinnöllisiksi lahjoituksen saajalle». Siis ihmiset ja talonpojat eivät sen mukaan kuuluneet samaan ryhmään. Katariina II meni lahjakirjoissaan vieläkin pitemmälle, lahjoitettiin asukkaat »sieluineen» täydellä omistusoikeudella. Kun näiden lahjoitusmaiden synty ja lahjakirjojen sanamuotokin oli näin mieltävaltainen, on ilman muuta selvää, että noilta venäläisiltä luutnanteilta, kapteenilta tai kreiveiltä eikä ruhtinaitakaan ollut suomalaisella talonpojalla mitään hyvää odotettavana.

Monien vaiheiden jälkeen v. 1867 valtiopäivät hyväksyivät saamansa esityksen lahjoitusmaiden lunastamiseksi valtiolle, joka sitten luovutti tilat talonpojille. Näin siis oli lopultakin päätetty Suomen valtion avustuksella vapauttaa suurin osa Viipurin läänin asukkaista onnettomasta herranvalan kirosista.

Kuitenkin kului vielä kymmenen vuotta, ennenkuin Besborodkon (Lumivaaran) lahjoitusmaiden silloinen omistaja, hovimestari kreivi Alex Mussin-Puschkin ja hänen rouvansa Ljubov Alexandrovna, syntyään Kuschelev-Besborodko, myivät alueet marraskuun 1. päivänä 1877 päivätyllä kauppakirjalla Suomen valtiolle. Kauppahinta oli 502.463,22 markkaa. Perintökirjat asukkaalle päästiin jakamaan vasta vuonna 1890. Tähän lahjoitusmaahan kuului koko Lumivaaran kunnan alue, käsittäen siihen aikaan 376 taloa ja 10 torppaa. Lunastushinnan helpottamiseksi, lohkaistiin isossa jaossa toimitusmiesten kehotuksesta talonpoikien suostumuksella lahjoitusmaista Lumivaaran Yhteismetsää käsittävä alue valtiolle kruununpuistoksi 6. p:nä toukokuuta 1887, yhteensä 6.775,49 tynnyrialaa, joka on

Kalle Mikkonen, Jussi Ristolainen, Simo Puputti ja muina jäseninä Matti Lappalainen, Jaakko Uimonen, Simo Anttonen, Toivo Tapainen, Heikki Haakana, Viljo Paakkinen, Adolf Pitkänen, Väinö Vanhanen ja Tuomas Heinonen.
- P. H.

3.383,94 ha, 67.705,22 mk hintaisena.

Viipurin läänin kuvernööri piti senaatin määräyksestä kokouksia yhteismetsän perustamiseksi. Talonpojat kuitenkin pitivät näitä metsiä täysin ominaan ja vaativat niitä liitettäväksi tiloihinsa. Kun kuitenkin tämän laatuiset anomukset kaikki tulivat hylätyksi, Lumivaaran jakokunnan kokouksessa tammikuun 9. päivänä 1909 päätettiin anoa tämä kruununpuisto kaikkina aikoina yhteismetsänä käytettäväksi järkipäiväisen metsänviljelyyn, ja niillä ehdoilla ja hinnalla, joita hallitus katsoo tarpeelliseksi asettaa.

Lankakunnan (jakokunnan) valtuutetuksi asiamieheksi onnistuttiin saamaan Kurkijoen rovasti Gust Arokallio, joka sitten yli viisivuotisella väsymättömällä ponnistuksellaan, suureksi osaksi omalla, henkilökohtaisella vaikutusvallallaan ja ainutlaatuisella tarmollaan ja uhrautuvaisuudellaan ajoi tämän usein voittamattomalta näyttävää vaikeuksia ja vastuksia kohtaan yrityksen onnelliseen lopputulokseen.

MONTA MUTKAA
MATKASSA

Kun kyläkunnista valitut asiamiehet olivat hankkineet asiasta tehtävää anomusta varten valtakirjat kaikilta 1243 tilanomistajalta, jätettiin anomus senaattiin 29. p:nä maaliskuuta 1909. Sieltä se lausuntoa varten lähetettiin Viipurin läänin kuvernöörille ja metsähallitukselle. Kuvernöörin lausunto oli myönteinen, jossa todetaan, »ettei ole mitään syytä olla anomukseen suostumatta». Viipurin lääninhallitus ja kuvernöörit sekä maaherrat ovatkin aina kannattaneet ja puolustaneet lahjoitusmaatalonpoikien pyrkimyksiä ja anomuksia, saada lunastaa kruununpuistot yhteismetsiksi. Metsähallituksen lausunto sitä vastoin oli jyrkästi kielteinen. Siinä sanotaan lopuksi, että »jos nuo aikaisemmat lupaukset kruununpuistojen luovuttamisesta katsottaisiin sitoviksi, valtion tulisi käteisellä rahalla ostaa itsensä irti näistä sitoumuksista, ennenkuin ryhdyttäisiin siihen maamme vastaiselle kehitykselle turmiolliseen tekoon». Sitten kun vielä oli vaadittu erityisiä lausuntoja siltä, millä hinnalla Besborodkon kruununpuisto olisi luovutettava talonpojille, hyväksyi se-

naatti 1. päivänä joulukuuta 1910 kyseessä olevan anomuksen.

Kun senaatin antamassa päätöksessä oli yhtenä ehtona, että jokaisen lahjoitusmaatilalla silloisen omistajan tulee vielä läänin kuvernöörille ilmoittaa suostuvansa senaatin määräämillä ehdoilla kauppaan, käytti metsähallitus sitä hyväkseen, ostamalla ko kruununpuiston metsänvartijan nimiin pieneen maatilalla Oinaanvaaran kylästä, ja sen perusteella sitten metsänvartija Kinnari jätti vastalauseen koko yhteismetsän ostohankkeesta.

Tapaus tietenkin herätti yleistä suuttumusta koko Lumivaarassa, ja muuallakin maassa, kun se sanomalehtien välityksellä tuli yleisesti tunnetuksi. Yksi metsänvartija olisi voinut tehdä turhaksi koko 1243 maanomistajan hankkeen. Asian hoitamiseksi valittiin lähetystö käymään Pyhäjärvellä, metsänhoitaja Garsdettin luona pyytämässä, että hän kehottaisi Kinnaria peruuttamaan valituksensa. Metsänhoitaja ilmoitti jyrkästi olevansa sitä mieltä, ettei kruununpuistojen olisi luovutettava talonpojille eikä niin ollen kehoita Kinnaria valitustaan peruuttamaan. Sitten toinen lähetystö lähetettiin käymään Helsingissä senaatissa ja eduskunnassa laki- ja talousvaliokunnassa, jonka valmistehtävänä oli lakiehdotuksen tekeminen tässä asiassa. Samalla kävi lähetystö myös metsähallituksessa, jossa silloinen ylitirehtööri antoi kielteisen vastauksen, ilmoittaen, että hänen ja metsähallituksen mielestä Kinnari oli tehnyt aivan oikein. Sen jälkeen vielä yritettiin sukuluonastustakin, lunastaa Kinnarilta tila takaisin. Se kyllä olisikin ollut mahdollista, mutta se olisi vienyt aikaa kukaties vuosia, ja sillä välin olisi taas voinut tulla uusia Kinnareita tai muuta sellaista esitetä väliin.

OSTO TAPAHTUI

Yleisen mielipiteen pakottamana sitten lopultakin saatiin Kinnari myymään tilansa ja siten peruuttamaan vastalauseensa. Heti sen jälkeen, toukokuun 5. päivänä 1913 kirjoitti rovasti Arokallio lumivaaralaisten puolesta ja valtuuttamaan alle kauppakirjan, jolla tämä yhteismetsä siirtyi lumivaaralaisten omistukseen.

Heti sen jälkeen pidettiin kokous Huhtervun kansakoululla touko-

Lumivaaran Yhteismetsän hoitokunta.

kuun 20. päivänä 1913. Siinä rovasti Arokallio esitteli kauppakirjan, jolla metsä oli ostettu. Valittiin väliaikainen toimikunta, jonka tuli ottaa huolehtiakseen metsän asioista siihen asti, kun säännöt on vahvistettu. Kuultiin myöskin, että metsähallitus oli määrännyt metsäkonduktööri R.V. Hoffströmin laatimaan yhteismetsälle ensimmäistä hoitosuunnitelmaa.

Toimikunnan kokouksessa 19. p:nä maaliskuuta 1914 esitteli metsänhoitaja Hoffström laatimansa metsänhoitosäännöt ja selosti hoitosuunnitelmaa. Näihin tehtiin pienenhököjä muutoksia.

Ville Lääperi Oinaanvaarasta valittiin ensimmäiseksi metsänvartijaksi hoitokunnan kokouksessa toukokuun 25. päivänä 1913 50 mk kuukausipalkalla.

Osakasten kokouksessa 23. p:nä toukokuuta 1914 hyväksyttiin metsärahaston säännöt, mutta seuraavassa kokouksessa lokakuun 26. päivänä toimikunnan ehdotuksesta tehtiin niihin vielä muutoksia, jotka osakkaiden kokouksessa samana päivänä, osaksi myrskyisen keskustelun jälkeen, hyväksyttiin 112 äänellä 98 vastaan. Erimielisyys koski metsärahastoon siirrettävää rahaerää. Ennen tätä kokousta oli pidetty Kumolassa vastustajien kokous, ja oli päätetty valittava kuvernöörille asti. Tällä valituksella olisi saattanut olla vielä tässä vaiheessa tuhoiset seuraukset koko hankkeelle, ellei valtuutettu rovasti Arokallio olisi ollut varustettuna niin laajalla valtakirjalla, ettei valitusta otettu tutkittavaksikaan. Näin lopultakin oli tullut kaikki ehdot täytetyksi, joita oli vaadittu yhteismetsän toiminnan aloittamiselle.

Siinä tarkoituksessa, että järjestetään toiminta vakinaiselle kannalle, pidettiin osakasten kokous 11. päivänä tammikuuta 1915. Siinä rovasti Arokallio selosti laajalti toimenpiteitä tässä asiassa ja luovutti toimikunnalle hallussaan olevat asiakirjat. Kokous valitsi vakituksen hoitokunnan ja päätti ensimmäisestä metsänmyynnistä maksettavaksi valtiolle lunastushinnan. Lopuksi rovasti Arokallio ilmoitti nyt luopuvansa valtuuksistaan yhteismetsäasiassa, kun sen toiminta oli saatu vakinaiselle kannalle. Samalla hän kiitti saamastaan luottamuksesta ja avusta, erikoisesti mainiten Simo Jääskeläisen ja Pekka Pitkäsen sekä K.V. Lindgrenin erinomaisen alttiuden hänen avustajinaan. Hän myös toivoi, että Yhteismetsästä koituisi sen omistajille ei ainoastaan taloudellista etua,

vaan että sen kautta myöskin yhteiskunnallinen ja siveellinen nousu ja edistymisen tapahtuisi oikeassa isänmaallisessa hengessä.

HOITOSUUNNITELMA

Varsinaiseen toimintaan päästyä oli ensimmäiseksi saatava hoitosuunnitelma. Metsänhoitaja Hoffströmin suunnitelmien mukaan luettiin koko metsä yksin puin ja sen mukaan laadittiin suunnitelma ensimmäistä kymmenvuotiskautta varten. Ensimmäisesti oli päähuomio kiinnitettävä vanhimpien puitten poistamiseen ja nuorimpien puustojen kasvukuntoon saattamiseen. Ensimmäisistä metsänmyyntituloista maksettiin kaikki laskut ja valtiolle lunastushinta sekä jaettiin osakkaille heidän jo maksamansa lunastushintaerät. Seuraavien vuosien metsänhoito- ja hakkuut jatkuivat sitten laaditun suunnitelman mukaan.

Toisella kymmenvuotiskaudella laati hoitosuunnitelman metsänhoitaja V. Huuhtanen ja kolmannelle kymmenvuotistaipaleelle metsänhoitaja E.E. Metsäpelto, kumpikin metsähallituksen virkamiehiä. Viimeisen tarkistuksen mukaan oli metsässä kasvullista metsämaata 2.831 ha, huonokasvuista metsämaata 412 ha ja joutomaata 78 ha, tähän lisäksi vesi- ja tiealueet.

Varsinaisia myyntejä varten tavallisesti puut leimattiin kesällä jo ennen myyntejä sekä ennen syksyn hakkuukauden alkua myytiin huutokaupalla, jotka huutokaupat tavallisesti pidettiin Viipurissa. Varsinaiset tukkipuleimikot myytiin pystyyn metsässä, mutta pinotavarat toisinaan pystyyn, toisinaan hankintakaupalla, mikä milloinkin katsottiin edullisemmaksi.

Ostajien kanssa kaupat yleensä sujuivat hankkauksista ja molempuolisen luottamuksen merkeissä. Kun kauppiaan kuuluvat puut luovutettiin asianmukaisesti, niin ostajat luottivat myyjäin ja kun useimmiten samat ostajat vuodesta toiseen esiintyivät ostajina, myyjät jo tunsivat ostajatkin ja voivat sen mukaan luottaa heihin. Kotitarvepuuta myytiin osakkaille metsänvartijoiden leimauksen mukaan ja hoitokunnan vuodeksi keräälläan vahvistamalla hinnoilla. Tämäkin oli osaltaan parantamassa metsän tilaa, kun huoleellinen metsänvartija haki aina kunkin ostajan tarpeisiin sopivat puut joko kaatuneista taikka muutoin vioituneista metsänhoidollisesti leimamattomien. Hakkuujätteet suurempien hakkuiden jäljeltä myytiin huutokau-

Lumivaaran saariston asukkaiden elinkeinoista ja harrastuksista

Kun puhuttiin Lumivaaran saaristosta, tarkoitettiin Harvion, Kuhkaan ja Kalksalon kyliä, sekä osittain Kesvalahden ja Kumolan kylien rannikoita. Näistä rikkaimmista ja saarisimman kokonaisuuden muodosti Kuhkaan kylä, johon pääsaaren lisäksi kuului yli 20 muuta saarta sekä osaa manertta. Kaikissa saarissa ei ollut varsinaista asutusta, mutta lähes kymmenkunta oli niitäkin, joissa asuttiin.

Vaikka Kuhkaan saari olikin suurin, jossa oli kylän kansakoulu, ei siellä ollut kaupaa. Kauppa ja meijeritkin olivat mantereessa, Kesvalahden puolella. On selvää, että tällainen haja-asutus tuotti tiettyjä vaikeuksia, esim. seura-toiminnalle, joka yleensä näin ollen oli vähäistä. Kuitenkin mainittakoon kalastajien seurat, Saariston ja Harvion, jotka toimivat aktiivisesti. Kerhotoimintaa kylällä oli, niin maatalous- kuin opintokerhoissakin, mainittakoon tarkastus-yhdistyskin. Voimakkaasti toimivat myös suojeluskunnan kyläosastot. Sen puitteissa tehtiin retkiä, pidettiin kilpailuita, ja mikä tärkeintä, saatiin omat "pyssyt". Näitä käytettiin metsästyksen ja hylkeenpyyntiin. Tämä olikin, ei vain harrastus, vaan suorastaan elinkeino monille saariston asukkaille. Tuntui, että oli olemassa kirjoittamaton laki, joka salli kalenlaisen riistan pyynnin omiksi tarpeiksi, mikä lienee ollut ikivanha perinne.

Vaikka Kuhkaa olikin tyypillistä maanviljelys- ja karjatalousuetua, niin useimman kohdalla 40-50 % tuloista muodostui kalastuksesta ja hylkeenpyynnistä. Ehkä merkittävin kalastuksen muoto oli nuottakalastus. Se aloitettiin aikaisin keväällä jäiden lähdettyä lohen ja sii-

an pyynnillä ns. harvalla nuotalla. Sitten juhannuksen tienoilla saattoi yönä taikka kahtena tulla suurta muikkua, ns. rannan kiertäjää. Sen pyynnistä kuitenkin moni myöhästyi. Sitten samoihin aikoihin kun heinätyöt alkoivat, alkoivat myöskin oikeat muikkumarckinat. Täytyi olla tarkkana, koska Miklin puolelta tulivat muikkuparvet, yön parin perästä ne olivat Pöllössä ja Papinniessä. Tämä Papinniemi olikin ehkä kuuluisin nuotta-apaja koko kunnan alueella. Parhaina sesonkiaikoina siellä saattoi olla parikymmentäkin nuottakuntaa ja lisäksi muuta väkeä. Oli selvää, että kaikilla ei ollut muuta tehtävää kuin rantakalan keitto ja hyvien tarinoiden kertominen. Kun noin paljon nuottia kokoontui samalla apajalle, oli se merkki paikan luotettavuudesta. Kaikki vain toivoivat vuoronsa ehtivän ennen auringon nousua, sillä sen jälkeen ei enää tullut yhtään kalaa. Tavallisesti saaliit vaihtelivat sesonkiaikoina 500-1.000 kg apajalta. Tavallisimmin oli kaksi nuottaa yhtäaikaan nousemassa. Varsinainen Papinniemen ns. pääapaja oli vieressä oleva lahti, joka oli ns. pohja-apaja. Siitä pyynti tapahtui myöhemmällä syksyllä. Siinä oli pari kalasaunaa, toinen rysin eli maatkoken savustusta ja kuivatusta ja toinen yöpymistä varten. Yleensä, ainakaan omakyläläiset, eivät näin lähellä yöpyneet. Varsinainen syyskalastus suoritettiin ulkosaarissa. Keskeisin tukikohta oli Rahman saari. Siellä tavallisesti kalastajat olivat viikon pari yhteen jaksoon. Asuttiin suurissa kalasaunoissa, joissa myöskin selviteltiin verkot ja päästettiin kalat pois, verkot kuivatettiin ja savustettiin. Vaikka monasti pyyntimiehiä oli useita, sopu oli hyvä.

Osa kalastajista, nimenomaan vaalata-siaan pyytäjät, kulkivat mantereelta käsin, koska niitä verkkoja koettiin vain noin viikon väliajoin joulun seutuvilla, jolloin tämän siian kutu tapahtui. Tämä siikalaji oli erittäin hyvä ja rasvainen kala. Sitä pyydystettiin syvistä vesistä, 30-120 syltä syvästä. Tämä siika ei koskaan tullut matalaan veteen, vaan asusti syvässä kovan paineen alla. Oli näin ollen luonnollista, että kalan noustessa verkon mukana pintaveteen paineen äkkiä vähentessä kala monasti räjähti, kalan maha paukahti auki. Veneessä tavallisesti olikin siltä varalta yksi henkilö, joka päästi kalasta ilman pois pistämällä terävällä piikillä kidusten kautta selkäruinta vasten olevan ilmarakon rikki. Näin kala jäi ehjäksi, mikä myydessä oli edullisempi. Omassa käytössä rikkonaisessakaan kalassa ei ollut mitään vikaa. Näiden verkkojen nosto oli raskasta ja työläistä, etenkin silloin, kun ei ollut kovasti kalaa.

Muistan tässä erään, isäni Tuomaan kertoman vanhan kalamiesten jutun. Tämä oli niin vanhoilta ajoilta, jolloin raja ei merkinnyt sitä, mitä nykyisin. Venäläisiä kalastajia oli syksyisin käynyt myös-

kin Rahman saarella. Usein käytiin istumassa iltaa toistensa saunoilla ja seurattiin mielenkiinnolla naapureiden touhua ja tyyliä. Erään kerran oli isäni kavereineen, huomattuaan naapureiden laittaneen kalakeiton tullelle, käynyt keittäjiä huomaamatta ottamassa kalat pois kattilasta, ja viennyt ne eteisen hyllylle. Kun sitten arvioitiin naapureiden olevan keittotolla, mentiin seuraamaan syöntiä. Kalat oli keittäv vedessä ilman perunoita, ja kokin oli määrät ottaa kalat erikseen, jotka sitten syötiin viimeksi. Nyt kun liemi oli syöty ja keuhut hyväksi, kysyttiin: "A missä kalat lie?" - Kokki lensi punaseksi korviaan myöten, kun muisti, ettei ollut ottanut kaloja pois keitosta. Mentiin katsomaan. Kalat löytyivät raakoina zintsoin (eteisen) hyllyllä. Kyllä kokki parka kuuli kunniansa. Taisipa työehtosopimuskin olla vaarassa.

Olen tehnyt sen havainnon, että kalamies, olkoon hän sitten itä- tai länsirannikolta, kujeet ja konstit ovat samat. Pieni kuje ja kiusante-ko yhteisenä piirteenä kuuluu ikäänkuin vireyden ylläpitäjänä olennaisena osana kalastajan kovaan arkiseen elämään. - P. H.

LUMIVAARA-SEURA

Laatokan Karjalaisten Liiton toimesta oli kutsuttu lumivaaralaisia kokoukseen Seinäjoelle elokuun 22. p:nä 1948 pitäjätseuran perustamistarkoituksessa. Kokoukseen oli saapunut ylijohtaja Veikko Vennamo ja lumivaaralaisia Simo Anttonen, Simo Ovaska, Pekka Pärnänen, Matti Kirves, Sippo Haakana, Jooseppi Pakkanen (Kumola 2), Jooseppi Pakkanen (Kumola 14), Pekka Kuismin, Feodor Pansu, Jaakko Kaartinen, Arvi Rapo ja Tauno Sonne. Veikko Vennamo selosti aluksi pitäjätseurojen tarpeellisuutta ent. luovutetun alueen kuntalaisten yhdyssiteenä, heidän henkisen ja taloudellisten pyrkimystensä tukijana ja perinteiden vaalijana kunnan toiminnan loputtua. Keskustelun jälkeen päätettiin yksimielisesti perustaa Lumivaara-seura kotipaikkana Alavus. Hyväksyttiin seuralle säännöt ja johtokuntaan valittiin Simo Anttonen Isokyrö, Jooseppi Pakkanen ja Pekka Kuismin Alavus, Sippo Haakana Töysä, Simo Ovaska Jalasjärvi, Pekka Pärnänen Peräseinäjoen, Martti Julku Virrat, Matti Valius Ähtäri ja Johannes Naukkari- nen Multia, varajäseniksi Antti Mp. Nukarinen Jalasjärvi, Erkki Kaar-

Alavus ja Toivo Turunen Töysä. Johtokunta valitsi puheenjohtajaksi Simo Anttonen, varapuhj. Matti Valluksen ja sihteeri Jooseppi Pakkanen.

Toiminta alkoi varsinaisesti v. 1949 alussa. Seuran johtokunta ja Lumivaaran seurakunnan kirkko-hoitokunta päättivät yhteisvoimin järjestää Alavudelle 25.-26.6. ensimmäiset pitäjätjuhlat. Seurakunnan oma kirkkoherra Päiviö Holopainen oli mukana juhlien järjestelyssä. Juhlalupuhujina olivat rovas-ti Paavo Kiuru ja kansanedustaja Pekka Kiiski. Lumivaaralaiset ottivat kutsun vastaan ja saapuivat joukolla juhliin niin etelästä kuin pohjoisesta, aina Rovaniemeltä asti. Tultiin tapaamaan entisiä ystäviä ja naapureita, joille voi kertoa ilonsa ja murheensa kuljetun matkan varrelta. Onnistuneiden juhlien jälkeen seuran johtokunta sai ta-keet siitä, että seuralla on toiminnan mahdollisuuksia lumivaaralaisten perinteiden säilyttämiseksi. Pitäjätjuhla alettiin järjestää joka kevät kesä-heinäkuun vaihteessa, vuoroin eri sijoituskunnissa. Lumivaara-juhlia on pidetty Alavudella, Jalasjärvellä, Peräseinäjoella. Multialla, Töysässä,

KUOROTOIMINTA KUMOLASSA

Kuorotoiminta sai alkunsa Kumolassa kolmekymmentäluvun alussa. Ruustina Louhelainen ryhtyi taitavanamusiikki-ihmisenä kokemaan Kumolan nuorisoa ympärileen kuoron perustamistarkoituksessa ja pian tulikin sen verran sakkia kokoon, että pystyttiin harjoitukset aloittamaan. Kumolassa oli juuri valmistunut seurakunnantalo, jossa oli hyvä pitää harjoituksia, olihan talo niin keskeisellä paikalla, että sinne oli mieluisa kokeutua. Seurakunnantalossahan opitut laulut alussa esitettiin, sillä siellä pidettiin kirkonmenotkin, kun kirkkoa ei vielä ollut ja perustettu kuorohan oli kirkko-kuoro, joka harjoitteli vain hengellisiä lauluja ja virsiä.

Kohta kuoron perustamisen jälkeen tuli Lumivaaran kanttoriksi Juho Kaartinen, joka nuorena ja reippaana ryhtyi Kumolan kuoroa johtamaan ja kuoron laulajien määrää lisääntyi huomattavasti, sillä olivathan johtaja ja laulajat suurimpi- piirtein samaa ikäluokkaa ja siksi harjoituksetkin olivat miellyttävämpiä. Kanttori Kaartinen johti myöskin Huhtervun kuoroa. Olihan meillä joskus Huhtervun kuoron kanssa yhteisiäkin harjoituksia ja joskus esiinnyimme yhdessä oikein suurella joukolla.

Kanttori Kaartinen muutti kuitenkin pian Leivomäen kanttoriksi ja meille tuli johtajaksi juuri kanttoriksi valmistunut Otto Rasilainen. Hänestä sitten myöhemmin tulikin vakituinen Lumivaaran kanttori. Olihan Otto Lumivaaran omia poikia, ei siis mikään "ottopoika", kuten oli tapana leikkiläisistä sanoa.

Lauluharjoituksia oli tapana pitää syksyisin ja talvella, silloinhan oli vapaata aikaa. Kesällä, jos oli jotain juhlia tiedossa, hiottiin opit-tuja lauluja. Kumolan kuoro esiintyi mm kirkon peruskiven laskiais-sissa, kirkon harjannostajaisissa ja kirkon vihkiäisissä, jossa oli myöskin Huhtervun kuoro mukana. Vakittuiset esiintymislaisuu-det olivat tavallisesti adventtisun- nuntaina, jouluna, pääsiäisenä ja äitienpäivänä, mutta myös satun-naisissa juhlissa kuoro oli mukana.

Erikoisesti on jäänyt mieleeni opettaja Juho Solehmaisen kuusi-kymmentävuotispäivät, kun olimme hänen ikkunansa alla laulamas-sa ja hän pyysi meidät seuraavana iltana kotiinsa kahville. Muistan miten hän ystävällisesti otti meidät kuorolaiset vastaan. Heti sisään mentyämme hän piti puheen sanoen muunmuassa, että ottakaa te kuorolaiset parhaat paikat näissä minun juhlissani, te olette parhaita vieraitani, olettehan kaikki minun lapsiani. Olimme näet kaikki hänen entisiä oppilaitaan.

- M ä r ä n l e h o n M a t t i .

Ähtärissä ja Virroilla sekä Jaakkima-seuran kanssa yhteiset juhlat Seinäjoella. Kaksikymmentä vuotta pidettiin Lumivaara-juhlat joka

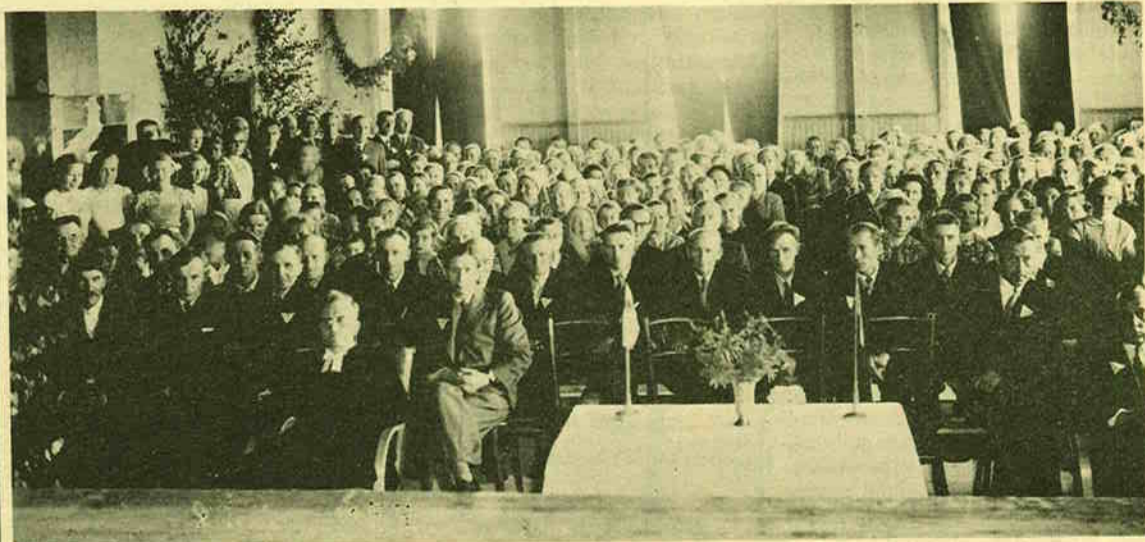
Aappo Joukio tehtäväkseen, mutta toinen evakkomatka lopetti alkuunsa tämän lupaavan työskentelyn. Metsänvartijoina ja metsätöiden johtajana toimi lyhyempää aikoja useampia ammattimiehiä, mutta pitempiaikaisena on erikoisesti mainittava metsäteknikko Mikko Hatakka. Hän oli aivan kuin kiinni kasvanut tähän yhteismetsään. Hän tunsi jokaisen puun ja tiesi jokaisen paikan tarkalleen, mitä siellä oli ja mitä tarvitsee tuottaakseen parhaan mahdollisen tuloksen. Häneen luotti vanha kokenut metsänhoitaja ja häneen luottivat myöskin hoitokunta ja osakkaat sekä liikemiehet, jotka ostivat puutavaroita. Toisena pitkäaikaisena metsänvartijana on myöskin mainittava Heikki Ahonen, ollessaan metsänvartijan apulaisena.

Kun olen tarkastellut yhteismetsän hoitokunnan ja toimihenkilöiden luetteloa, ei voi olla merkille panematta sitä, että samat miehet ovat joutuneet olemaan tehtävissään verrattain pitkiä aikoja. Tämä ei liene ollut jälkiään jättämättä myöskin koko tämän arvokkaan omaisuuden hoitamisessa. Kun koko yhteismetsääjätus oli vielä verrattain nuorta, eikä liene tämä Lumivaaran Yhteismetsä ollutkin niitä vanhimpia, niin ei tällä alalla ollut suurempia kokemuksia vielä valtion tarkastavilla viranomaisil-lakaan, puhumattakaan sitten tavallisista kansalaisista. Siksi oma, käytännössä saatu kokemus on ollut sitäkin arvokkaampaa. Sille ovat antaneet tunnustuksensa metsähallituksen tarkastajatkin, ja sen ovat tunnustaneet muutkin yhteismetsäämme ja sen hoitojärjestelmään tarkemmin tutustuneet.

YHTEISMETSÄ ONNISTUNUT TOIMENPIDE

Jos kaitselmus olisi suonut tämän arvokkaan yhteismetsän olla entisien omistajien käsissä, olisi se varmaankin, edelleenkin, kuten jo alkuunkin, täyttännyt kunnioitetun rovas-ti Arokallion toivomuksen, että sen avulla taloudellisen edun rinnalla olisi Lumivaarassa jatkunut yhteiskunnallinen ja si-veellinen nousu ja edistyminen oikeassa isänmaallisessa hengessä".

Nykyisin paljon puhutaan ja paljon kirjoitetaan metsätalouksien rationalisoinnista ja pienmetsälöiden haittavaikutuksista yleiseen metsien käsittelyyn. Onkin luonnollista, että suurempien metsälöiden käsittely niin hoitotoimenpiteissä kuin puutavarojen hakuissa ja kauppaamisessa tulee edullisemmaksi kuin pienmetsälöissä. Tämän me lumivaaralaiset jo siellä ollessamme saimme selvästi havaita. Pienten metsälöiden hoitotoimenpiteet pyrkivät aina jäämään sattumanvaraisiksi ja puiden myynnissä aina yhteismetsän suuremmissa erissä saatiin parempia hintoja. Tähänhän nykyisin pyritään puutavarojen yhteismyynnijätöiden kautta, joka on erinomainen ajatus, mutta sen rinnalla olisi yhteismetsäätekin hyvinkin varteenotettava asia. Jos missä sellainen mahdollisuus tulisi vastaan, olisi siihen suhtauduttava ennakkoluulottomasti. Kyllä ainakin Lumivaarassa saatu kokemus kehottaisi siihen.

Lumivaara-juhlista Peräseinäjoella v. 1959.